

บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ระบบฐานข้อมูล

ครูภูมิวัฒน์ เกื้อทาน

Database XAML
Icons Collection

ข้อมูล

- ข้อมูลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในระบบคอมพิวเตอร์ เป็นสิ่งที่ต้องป้อนเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์ พร้อมชุดคำสั่ง เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการออกมา
- ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้กับคอมพิวเตอร์ มี 5 ประเภท คือ
  1. ข้อมูลตัวเลข (Numeric Data)
  2. ข้อมูลตัวอักษร (Text Data)
  3. ข้อมูลเสียง (Audio Data)
  4. ข้อมูลภาพ (Images Data) และ
  5. ข้อมูลภาพเคลื่อนไหว (Video Data)

โครงสร้างของข้อมูล (Data Structure)

- **Bit (บิต)** คือข้อมูลที่มีขนาดเล็กที่สุด เป็นข้อมูลที่เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถเข้าใจและนำไปใช้งานได้ ซึ่งประกอบด้วยเลข 0 และเลข 1 เท่านั้น
- **Byte (ไบต์) หรือ Character (อักขระ)** ได้แก่ ตัวเลข หรือตัวอักษร หรือสัญลักษณ์พิเศษ 1 ตัว เช่น 0, 1,...9, A, B,...Z และเครื่องหมายต่างๆ ซึ่ง 1 Byte = 8 Bit
- **Field (เขตข้อมูล)** ได้แก่ อักขระตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไปรวมกันเป็นฟิลด์ เช่น เลขประจำตัวนักเรียน ชื่อนักเรียน เป็นต้น

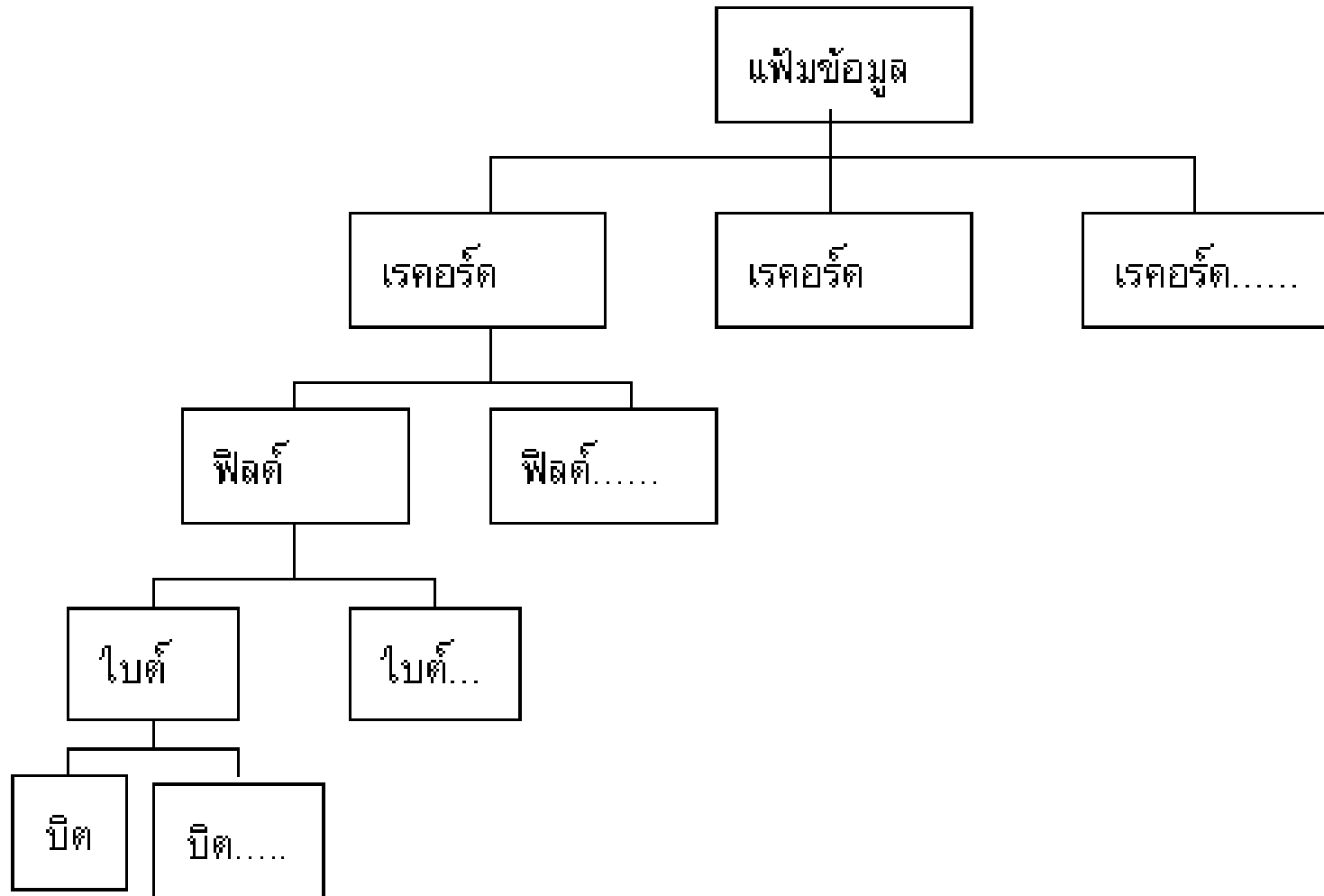

โครงสร้างของข้อมูล (Data Structure)

- **Record (ระเบียนข้อมูล)** ได้แก่ Field ตั้งแต่ 1 Field ขึ้นไป ที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัว ห้องเรียน ชั้นเรียน ของนักเรียน 1 คน เป็นต้น
- **Files (แฟ้มข้อมูล)** ได้แก่ ระเบียนข้อมูลหลายๆระเบียน ที่เป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ข้อมูลประจำตัวของนักเรียนทั้งโรงเรียน เป็นต้น
- **Database (ฐานข้อมูล)** คือ การรวบรวมแฟ้มข้อมูลข้อมูลหลายๆแฟ้มที่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน เช่น ฐานข้อมูลบุคลากรโรงเรียน เป็นต้น

โครงสร้างของข้อมูล (Data Structure)

ฐานข้อมูล คือ

- ฐานข้อมูล คือกลุ่มข้อมูล ที่เป็นข้อเท็จจริงมีการจัดเก็บไว้อย่างมีรูปแบบและเป็นระเบียบ ทำให้เกิดความสะดวกและง่ายต่อการนำไปใช้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ อาจเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์สำคัญ ซึ่งเป็นได้ทั้งตัวเลข ข้อความ รูปภาพ และสิ่งที่คอมพิวเตอร์จัดเก็บได้

องค์ประกอบของระบบฐานข้อมูล

1. Data (ข้อมูล) ข้อมูลที่จัดเก็บอยู่ในระบบฐานข้อมูล แต่ละส่วนสามารถนำมาใช้ประกอบกันและใช้งานร่วมกันได้หลายๆ คน

2. Hardware (อุปกรณ์) ประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆ คือ

2.1 Storage (หน่วยความจำสำรอง) เป็นอุปกรณ์ที่จัดเก็บข้อมูลของฐานข้อมูล ควรคำนึงถึงขนาดความจุ

2.2 Processor/Ram (หน่วยประมวลผลและความจำหลัก) อุปกรณ์ทั้ง 2 ต้องทำงานร่วมกัน เพื่อนำข้อมูลจากฐานข้อมูลมาประมวลผลตามคำสั่ง ควรคำนึงถึงความเร็ว

องค์ประกอบของระบบฐานข้อมูล

3. Software (โปรแกรมคอมพิวเตอร์) โปรแกรมที่ใช้ติดต่อกับฐานข้อมูล มีชื่อว่า DBMS: Database Management System ทำหน้าที่จัดการและควบคุมความถูกต้อง ความซ้ำซ้อนและความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่างๆภายในฐานข้อมูล (เปรียบเหมือนครูกับนักเรียน)

4. User (ผู้ใช้) ผู้ใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1. Programmer ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่เขียน/สร้างโปรแกรมใช้งานฐานข้อมูล

องค์ประกอบของระบบฐานข้อมูล

2. User ได้แก่ ผู้ที่นำข้อมูลจากฐานข้อมูลไปใช้งาน

3. Database Administrator (DBA) ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมและตัดสินใจในการกำหนดโครงสร้างของฐานข้อมูล ชนิดของข้อมูล วิธีการจัดเก็บข้อมูล รูปแบบการเรียกใช้ข้อมูล ความปลอดภัยของข้อมูลและระเบียบที่ใช้ควบคุม

ชนิดของฐานข้อมูล (Type of Database)

ฐานข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 แบบ ตามลักษณะโครงสร้างดังนี้

1. ฐานข้อมูลแบบเชิงเส้น (Hierarchical Database) เป็น

ฐานข้อมูลที่มีการจัดลำดับความสำคัญระหว่าง File โดย

ข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในโครงสร้างรูปต้นไม้ (Tree Structure)

Record ต่างๆ อาจจะถูกเก็บซ้ำกัน **Hierarchical**

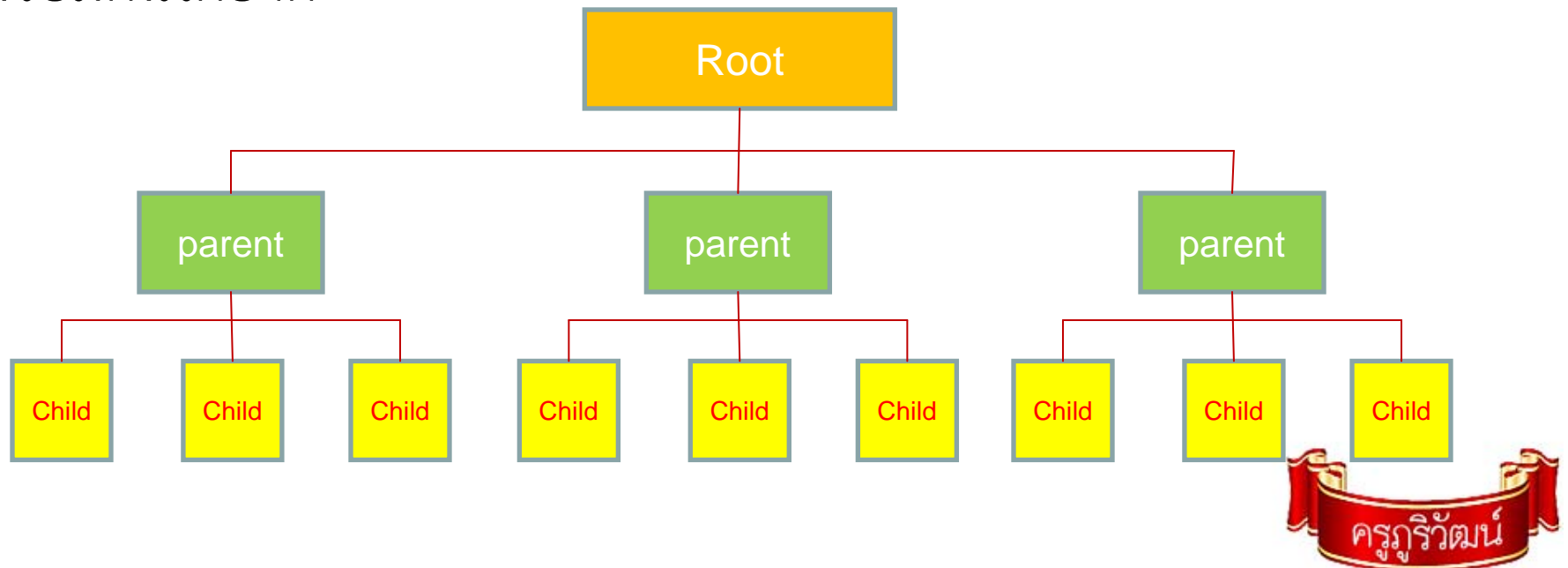
Database เป็น Database ชนิดที่เก่าแก่ที่สุด

ชนิดของฐานข้อมูล (Type of Database)

ข้อดี : การเข้าถึงและการแก้ไขข้อมูลทำได้รวดเร็วเพราะมีความสัมพันธ์แน่นอน

ข้อเสีย : Record ที่เก็บไว้ในสาขาที่ต่างกัน จะถูกเรียกมาใช้งานพร้อมกันได้ยาก

ชนิดของฐานข้อมูล (Type of Database)

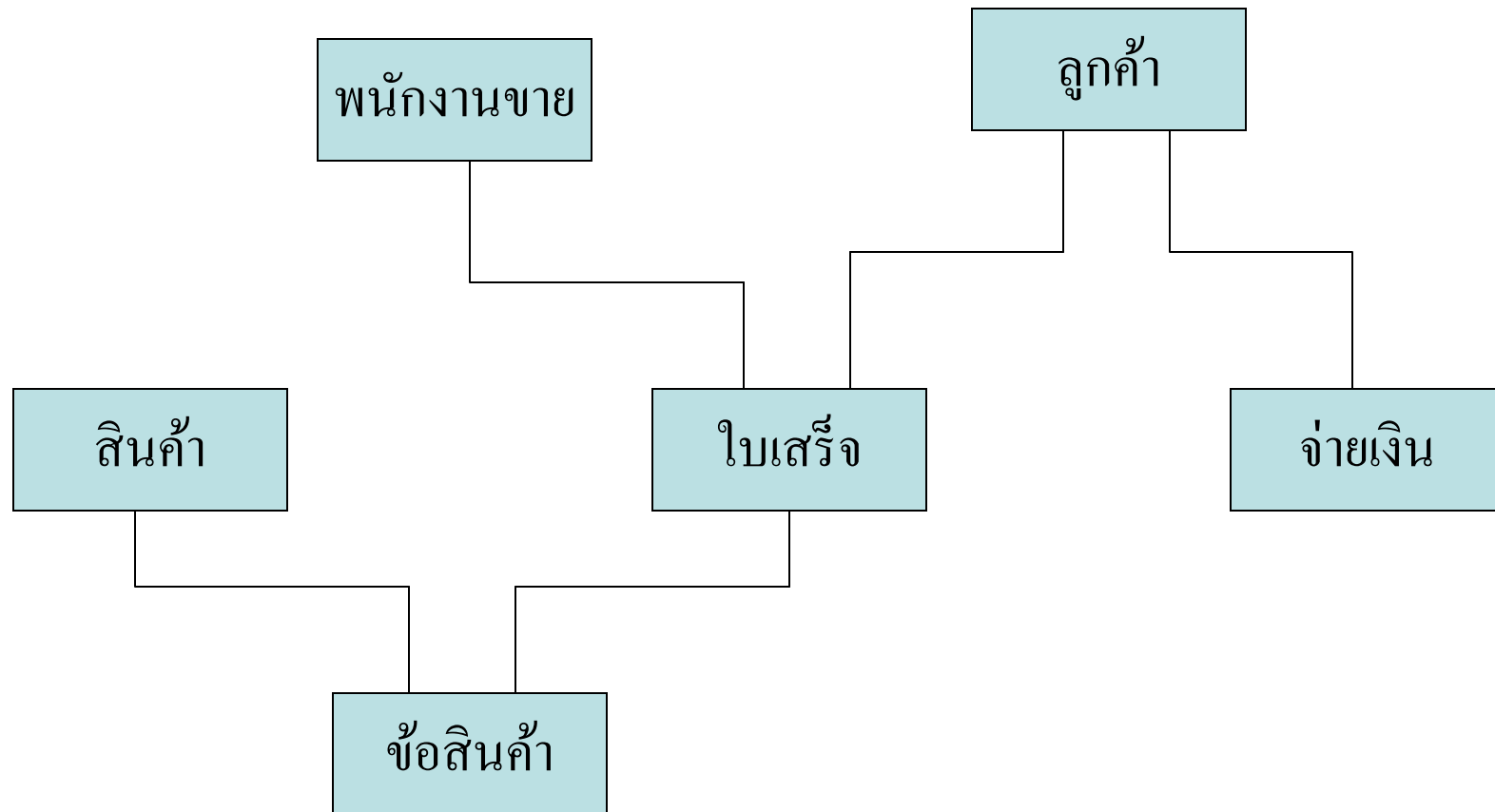
2. ฐานข้อมูลแบบเครือข่าย (Network Database) มี

ลักษณะโครงสร้างของข้อมูลแต่ละแฟ้มข้อมูลมีความสัมพันธ์กันคล้ายร่างแห สามารถยอมให้ระดับชั้นที่อยู่เหนือกว่ามีหลายแฟ้มข้อมูล ถึงแม้ระดับชั้นถัดลงมาจะมีเพียงแฟ้มข้อมูลเดียว (เหมือนการจ้างงาน)

ข้อดี : เข้าถึงแต่ละ Record ทำได้ง่ายกว่า แบบ Hierarchical database

ชนิดของฐานข้อมูล (Type of Database)

ชนิดของฐานข้อมูล (Type of Database)

3. ฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (Relational Database) เป็นฐานข้อมูลที่จัดเก็บข้อมูลในรูปของตาราง โดยข้อมูลแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์กัน เมื่อเราทราบข้อมูลส่วนหนึ่ง จะทำให้เราทราบข้อมูลส่วนอื่นที่สัมพันธ์กันได้ (เหมือนญาติ) ข้อมูลถูกจัดอยู่ในรูปตารางแบ่งออกเป็นแถว (Row หรือ Tuple หรือ Record) แต่ละแถวจะมีเขตข้อมูล (Field หรือ Attribute)

ข้อดี : สามารถเชื่อมโยงไฟล์ต่างๆเข้าด้วยกัน มีความยืดหยุ่นในการออกแบบเข้าถึงข้อมูลได้โดยตรง

ข้อเสีย : ซับซ้อน ยุ่งยาก

ชนิดของฐานข้อมูล (Type of Database)

รหัสครู	ชื่อ-สกุล	เพศ	รหัสวิชา	รหัสนักเรียน
001	สุนีย์	หญิง	ท10100	5706455
002	มานพ	ชาย	ว30122	5648008

รหัสนักเรียน	ชื่อ-สกุล	เพศ	ชั้น	ห้อง
5706455	กล้า รักไทย	ชาย	4	1
5645008	ทอง สุขใจ	หญิง	5	1

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	ครูผู้สอน
ท 10100	ภาษาไทยเบื้องต้น	อ.สุนีย์
ว 30122	ชีววิทยา	อ.มานพ

ประโยชน์ของระบบฐานข้อมูล

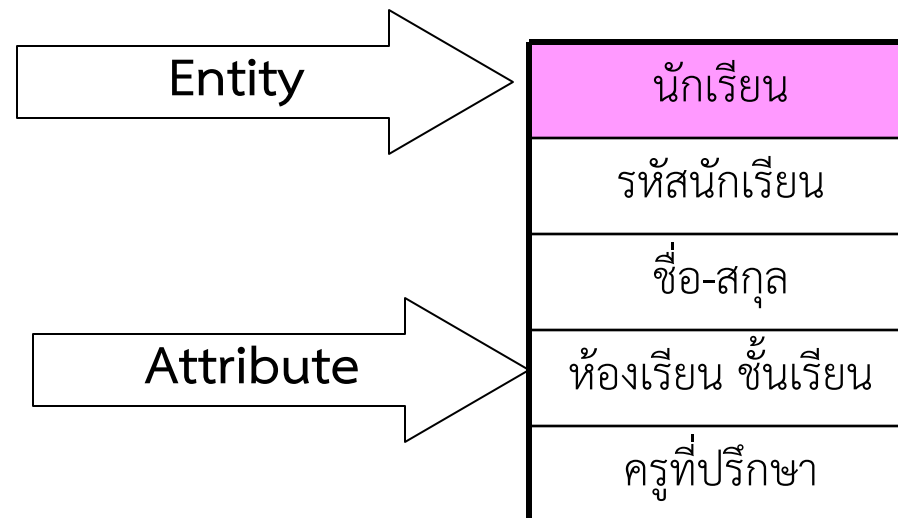
1. ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล (Data Redundancy)
2. หลีกเลี่ยงความขัดแย้งของข้อมูลได้ (Data Inconsistency)
3. สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันในองค์กร
4. รักษาความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูล
5. กำหนดความเป็นมาตรฐานเดียวกันได้
6. สามารถกำหนดระบบความปลอดภัยให้กับข้อมูลได้
7. ความเป็นอิสระของข้อมูล

คำศัพท์ที่ใช้ในระบบฐานข้อมูล

- **Entity** หมายถึง ชื่อของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ต้องการจัดเก็บข้อมูลไว้ เช่น entity ของนักเรียน entity ของครู
- **Attribute** หมายถึง รายละเอียดของข้อมูลที่แสดงรายละเอียดและคุณสมบัติของ Entity หนึ่งๆ

ความสัมพันธ์ (Relationship)

ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง Entity แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. **แบบ 1 : 1 (one to one)** เป็นความสัมพันธ์ของข้อมูลใน Entity หนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับข้อมูลเพียงรายการเดียวในอีก Entity หนึ่ง
2. **แบบ 1 : N (One to Many)** เป็นความสัมพันธ์ของข้อมูลใน Entity หนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับข้อมูลหลายข้อมูลในอีก Entity หนึ่ง
3. **แบบ M : N (Many to Many)** เป็นความสัมพันธ์ของข้อมูลหลายรายการใน Entity หนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับข้อมูลหลายรายการในอีก Entity หนึ่ง

คีย์ (Key)

คีย์ คือ ความเป็นเอกลักษณ์ ของแถวที่ใช้ในการเชื่อมความสัมพันธ์ของข้อมูล

1. **Primary Key (คีย์หลัก)** เป็นคีย์ที่กำหนดจาก Field ไม่มีโอกาสซ้ำของข้อมูลภายใน จะเป็นค่าว่างไม่ได้
2. **Secondary Key (คีย์รอง)** หรือ Index ช่วยในการค้นหาหรือจัดเรียง Record ได้อย่างรวดเร็ว ยอมให้ข้อมูลซ้ำได้
3. **Candidate Key (คีย์คู่แข่ง)** คล้ายคีย์หลัก ใช้แทนกันได้
4. **Compound Key (คีย์รวม)** เกิดจากการนำหลายๆ Field มารวมกัน
5. **Foreign Key (คีย์นอก)** ใช้เชื่อมตารางเข้าด้วยกัน

